

РЭФЕРАТ

Ключавыя словы: злачыннасць; дэвіантныя паводзіны; судовая статыстыка; самагубства; п'янства; крадзеж; прастытуцыя; традыцыйныя нормы паводзін; тэндэнцыі і дынаміка; фактары, прычыны дэвіацый.

Аб'ектам даследавання з'яўляюцца злачынствы, як адна з найбольш радыкальных форм дэвіантных паводзін насельніцтва беларускіх вёсак і гарадоў. Прадмет даследавання – асноўныя віды злачынстваў і формы дэвіантных паводзін, характэрныя для насельніцтва беларускіх вёсак і гарадоў другой паловы XIX – пачатку XX ст., агульныя і спецыфічныя фактары, прычыны. Мэта працы – высветліць характэрныя і асаблівыя віды, дынаміку злачынстваў, прааналізаваць агульныя і спецыфічныя фактары злачыннасці і іншых форм дэвіантных паводзін у другой палове XIX – пачатку XX ст. сярод насельніцтва беларускіх губерняў.

Праца падрыхтавана на аснове комплекснага ўжывання традыцыйных агульнанавуковых метадаў даследавання – найперш, аналізу і сінтэзу, індукцыі і дэдукцыі, параўнання, лагічнага мадэлявання, індукцыйнага абагульнення ў якасці пазнавальных сродкаў. Выкарыстоўваліся, таксама, спецыяльна-гістарычныя метады – гісторыка-генетычны, гісторыка-параўнальны, гісторыка-тыпалагічны, гісторыка-сістэмны. Акрамя таго, у працы прымяненне знайшлі тэарэтычныя падыходы сацыялогіі, абумоўленыя тэматыкай даследавання. Пры апрацоўцы статыстычнага матэрыялу быў выкарыстаны колькасны аналіз крыніц. Праца складаецца з 3-х глаў, кожная з якіх падзелена на дзве тэматычныя часткі. Дадаткі адлюстроўваюць колькасныя і тэрытарыяльныя паказчыкі злачыннасці і іншых форм дэвіацый.

Злачыннасць, як адна з найбольш радыкальных форм дэвіацыі, з'яўляецца сталым спадарожнікам развіцця грамадства. Карэнныя грамадска-палітычныя, эканамічныя змены другой паловы XIX – пачатку XX ст. з'явіліся падмуркам для паступовых сацыяльных пераўтварэнняў, спарадзілі сацыяльную неўладкаванасць, трансфармацыю сістэмы каштоўнасцей і традыцыйных норм, адбываецца павелічэнне міграцыйных патокаў, маргіналізацыя часткі грамадства, сутнасная змена ўплыву гарадоў. Выступаюць такія праблемы як: п'янства, пашырэнне мелкага крадзяжу, злачынстваў супраць асобы і маёмасці, адметнасцю часу і вызначанай тэрыторыі з'яўляецца паступовая змена полаўзроставых паказчыкаў злачыннасці, уплыў нацыянальнага фактару. Агульная тэндэнцыя развіцця сацыяльных дэвіацый, у тым ліку і злачыннасці, на тэрыторыі Расійскай імперыі выглядала трывожна і амаль бесперапынна ўзрастала з сярэдзіны XIX ст., выключэнне – 1880-я гг., да 1913 г., але на гэтым фоне колькасныя і сутнасныя паказчыкі адносна беларускіх губерняў саступалі.

РЕФЕРАТ

Ключевые слова: преступность; девиантное поведение; судебная статистика; самоубийства; пьянство; кража; проституция; традиционные нормы поведения; тенденция и динамика; факторы, причины девиаций.

Объектом исследования являются преступления, как одна из наиболее радикальных форм девиантного поведения населения белорусских деревень и городов. Предмет исследования – основные виды преступлений и формы девиантного поведения, характерные для населения белорусских деревень и городов второй половины XIX – начала XX в., общие и специфические факторы, причины. Цель работы – выяснить характерные и особые виды, динамику преступлений, проанализировать общие и специфические факторы преступности и других форм девиантного поведения во второй половине XIX – начале XX в. среди населения белорусских губерний.

Работа подготовлена на основе комплексного применения традиционных общенаучных методов исследования – прежде всего, анализа и синтеза, индукции и дедукции, сравнения, логического моделирования, индуктивного обобщения в качестве познавательных средств. Использовались, также, специально-исторические методы – историко-генетический, историко-сравнительный, историко-типологический, историко-системный. Кроме того, в работе применение нашли теоретические подходы социологии, обусловленные тематикой исследования. При обработке статистического материала использован количественный анализ источников. Работа состоит из 3-х глав, каждая из которых разделена на две тематические части. Приложения отражают количественные и территориальные показатели преступности и других форм девиации.

Преступность, как одна из наиболее радикальных форм девиации, является постоянным спутником развития общества. Коренные общественно-политические, экономические изменения второй половины XIX – начала XX в. послужили фундаментом для постепенных социальных преобразований, которые породили социальную неустроенность, трансформацию системы ценностей и традиционных норм. Выступают такие проблемы как: пьянство, самоубийства, расширение мелкого воровства, преступлений против личности и имущества, особенностью времени и рассматриваемой территории является постепенное изменение половозрастных показателей преступности, влияние национального фактора. Общая тенденция развития социальных девиаций, в том числе и преступности, на территории Российской империи выглядела тревожно и почти непрерывно возрастала с середины XIX в., исключение – 1880-е гг., до 1913 г., но на этом фоне количественные и сущностные показатели относительно белорусских губерний уступали.

The abstract

Keywords: crime; deviant behavior; judicial statistics; suicide; drunkenness; theft; prostitution; traditional norms of behavior; trends and dynamics; factors, causes of deviations.

The object of the research is crime as one of the most radical forms of deviant behavior of the Belarusian population of villages and towns. The subject of the research is the main types of crime and deviant forms of behavior characteristic of the population of Belarusian villages and towns in the second half of XIX - early XX century, general and specific factors of crime, their causes. The purpose of the work is to find out the characteristics, special types and the dynamics of crime, examine the general and specific factors of crime and other forms of deviant behavior in the second half of XIX - early XX century among the population of the Belarusian provinces.

The work has been prepared on the ground of integrated use of traditional scientific research methods - above all, the analysis and synthesis, induction and deduction, comparison, logical modeling, inductive generalization as cognitive means. There were used as well special historical methods - historical and genetic, historical and comparative, historical, typological, historical and systemic. In addition, there were applied theoretical approaches of sociology caused by themed studies. Quantitative analysis of sources was used during the processing statistical data. The paper consists of 3 heads, each of which is divided into two theme parts. The supplements reflect the quantitative and territorial indicators of crime and other forms of deviation.

Crime is one of the most radical forms of deviation and a constant companion of the society. Fundamental socio-political and economic changes in the second half of XIX - early XX century served as the foundation for the gradual social change that generated a social disorder, the transformation of values and traditional norms. Such problems as alcoholism, suicide, expansion of petty theft, crimes against person and property become widespread; gradual change in the age-sex-crime rates, the impact of the national factor are typical of the period and the examined territory. The general trend of the development of social deviancy, including crime on the territory of the Russian Empire looked anxious and has almost continuously increased since the middle of the XIX century, the exclusion was 1880- es, until 1913, but the essential and quantitative indicators of the Belarusian provinces were inferior against this background.